

Dokumenty zawarte w zbiorze dotyczą w zasadzie szeroko pojętej działalności wywiadowczej, nie ma więc pośród nich aktów prawnych dotyczących "sprawdzania" osób piastujących urzędy z wyboru. Trudno też na ich podstawie wywnioskować, czy takie odrębne uregulowania istnieją.

Jednak wynika z nich pośrednio, że gdyby w posiadaniu jakichkolwiek służb wywiadowczych lub specjalnych USA znajdowały się wiadomości świadczące o antypaństwowej działalności kandydatów na najwyższe stanowiska publiczne, to taka "teczka" nie byłaby pozostawiona w spokoju.

Należy też podkreślić, że prezydent oraz Komisje Specjalne obu izb Kongresu mają STALE pełny dostęp do informacji pozostających w dyspozycji wszystkich służb troszczących się o bezpieczeństwo kraju, zaś Kongres może stać się inicjatorem przeprowadzenia działań mających na celu szersze sprawdzenie jakiejś kategorii obywateli. Jakaś (oczywiście bardzo odległa) analogię do występującego w krajach postkomunistycznych problemu byłych współpracowników służby bezpieczeństwa i narzędzi ich ujawniania może stanowić działająca po wojnie Komisja do spraw działalności antyamerykańskiej (House Un-American Activities Investigation Security Committee (w Izbie Reprezentantów i Internal Security Subcommittee w senacie) Na czele tej ostatniej stał sen McCarthy, którym straszono nas w dzieciństwie. Jak pamiętamy, grzebano się wówczas w życiorysach bez żadnych zahamowań.

Generalnie jednak, jeżeli sięgać do wzorów obcych, to należy sięgnąć do ustaw "denazyfikacyjnych" powojennej Europy. Przede wszystkim tych krajów, w których istniały rządy kolaboracyjne.

**

Z dokumentów zawartych w Zbiorze (np. Personal security procedures in National Security Agency s.103 lub Security Requirements for Government employees s.515) wynika, że zakres "sprawdzania" nie

jest ograniczony, istnieją tylko wymagania minimalne, zaś odpowiedzialność za to kto i jak będzie sprawdzony spada na kierowników jednostek zatrudnionych. "Executive order nr 10450, Security requirements for government employees" z kwietnia 1953 rozszerzający krąg osób podlegających "sprawdzeniu" postanawia między innymi:

art.2 Każdy zwierzchnik departamentu lub agencji rządowej będzie odpowiedzialny za stworzenie i prowadzenie w swym departamencie lub agencji skutecznego programu zapewniającego aby zatrudnianie lub praca w jego departamencie lub agencji osób cywilnych była w pełni zgodna z interesem bezpieczeństwa narodowego.

Art.3.(a) Zatrudnienie każdej osoby cywilnej w departamencie lub agencji lub ponowne zatrudnienie w jakiegokolwiek innej agencji lub departamencie służby państwowej (Government) będzie poprzedzone dochodzeniem. Zakres dochodzenia będzie przede wszystkim ustalany z punktu widzenia ewentualnej szkody jaką osoba zajmująca dane stanowisko mogłaby przyczynić bezpieczeństwu narodowemu, jednak w żadnym wypadku dochodzenie (sprawdzenie) nie może obejmować zakresu mniejszego niż sprawdzenie w archiwach agencji narodowych (w tym sprawdzenie odcisków palców w archiwach FBI) i pisemne zwrócenie się do lokalnych instytucji zapewniających przestrzeganie prawa, byłych pracodawców, autorów referencji, szkół do których osoby poddawane sprawdzeniu uczęszczają. Jednak na wniosek szefa departamentu lub agencji Office of Personal Management może zgodzić się na takie ograniczenie zakresu dochodzenia na jakie pozwala w danym wypadku interes bezpieczeństwa państwa gdy sprawa dotyczy pracowników zatrudnianych na czas określony lub obcokrajowców zatrudnianych poza obszarem USA. Gdyby na którymkolwiek etapie dochodzenia pojawiła się informacja wskazująca na to, że zatrudnienie danej osoby może nie być w pełni zgodne z interesem bezpieczeństwa narodowego, w stosunku do tej osoby będzie wazczęte

pełne postępowanie dochodzeniowe lub postępowanie o takim zakresie, jaki będzie wystarczający dla umożliwienia szefowi departamentu lub agencji dla ustalenia, czy dalsze zatrudnianie danej osoby jest w pełni zgodne z interesem bezpieczeństwa narodowego.

(b) Zwierzchnik każdego departamentu lub agencji wskaże, lub spowoduje wskazanie, wszystkich stanowisk w swym departamencie lub agencji na których pracownik je zajmujący mógłby wyrządzić szkodę bezpieczeństwu narodowemu jako stanowisk szczególnego znaczenia (sensitive position). Każde stanowisko uznane za takie będzie zajmowane wyłącznie przez osoby w stosunku do których przeprowadzono pełne dochodzenie sprawdzające...."

art.4 Zwierzchnicy wszystkich departamentów i agencji dokonają przeglądu, lub spowodują jego dokonanie, dokumentów wszystkich pracowników cywilnych w stosunku do których przeprowadzono pełne dochodzenie sprawdzające zgodnie z postanowieniem rozporządzenia wykonawczego nr. 9835 z 21 marca 1947 a następnie przeprowadzą lub nakażą ponowną klasyfikację zgodnie z postanowieniami rozporządzenia wykonawczego z 26 sierpnia 1950 tych przypadków, które nie były oceniane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

art.5.W każdym wypadku, gdy którykolwiek departament lub agencja stwierdzi lub otrzyma informacje wskazujące, że dalsze zatrudnianie jakiegokolwiek pracownika państwowego może nie być w pełni zgodne z interesem bezpieczeństwa narodowego, informacja taka zostanie przekazana do zwierzchnika zatrudniającego go departamentu lub agencji lub jego (zwierzchnika) przedstawiciela który, po przeprowadzeniu stosownego dochodzenia dokona ponownej oceny przypadku...danego pracownika ..

art.6 Gdyby na którymkolwiek etapie dochodzenia uzyskano informacje wskazujące na to, że dalsze zatrudnianie pracownika może nie być w pełni zgodne z interesem bezpieczeństwa narodowego, zwierzchnik danego departamentu lub agencji lub jego przedstawiciel natychmiast zawiesi danego pracownika lub osobę o którą chodzi jeśli sądzi, że zawieszenia takie leży w interesie bezpieczeństwa

narodowego.. |w wypadku, gdy zwierzchnik oceni, że zwolnienie danej osoby jest zgodne z interesem bezpieczeństwa narodowego, zwolni ją natychmiast.

Art.7 mówi o tym, że osoby zwolnione zgodnie z postanowieniami art.6 nie mogą być ponownie zatrudniane w służbie państwowej chyba że zwierzchnik zatrudniającego go departamentu lub agencji będzie uważał, że jest to zgodne z interesem bezpieczeństwa i jeśli wyrazi na to zgodę Office of Personnel Management.

UWAGA:

Rządowa administracja amerykańska posiada swego rodzaju centralne "kadry" - Office of Personnel Management koordynujące sprawy kadrowe choć jednocześnie kompetencje (i zakres odpowiedzialności) szefów poszczególnych agencji i departamentów są ogromne.

 Art B (a) Dochodzenie prowadzone zgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia będzie miało na celu zbadanie, czy zatrudnienie danej osoby lub dalsze jej zatrudnianie w służbie federalnej jest zgodne z interesami bezpieczeństwa narodowego. Zgromadzone informacje powinny obejmować następujące kwestie (ale nie mogą się do nich wyłącznie ograniczać:

- (1). W zależności od tego jakie znaczenie dane stanowisko pracy ma dla bezpieczeństwa narodowego informacja ma obejmować:
  - (i) wiadomości o wszelkich zachowaniach, działaniach lub związkach, które mogą wskazywać, że osoba ta nie jest godna zaufania ;
  - (ii) Wiadomości o wszelkich świadomie popełnionych błędach, fałszerstwach lub pominięciach w przedstawianiu faktów materialnych;
  - (iii) informacje o wszelkich kryminalnych, niegodnych, nieuczciwych, niemoralnych czynach lub notorycznie niegodnym zachowaniu, o nadużywaniu alkoholu, narkomani lub perwersjach seksualnych;
  - (iv) informacje o wszelkich chorobach, w tym wszelkich odchyłkach psychicznych natury których, w opinii lekarzy, może wpływać na

- zahwianie obiektywności ocen lub ograniczać zaufanie do pracownika z ze zwróceniem uwagi na przejściowe lub trwałe skutki tych chorób i ich ocenę medyczną;
- (v) informacje o wszelkich faktach, które pozwalają przypuszczać, że dana osoba jest narażona na przymus, naciski, szantaż który może skłonić ją do działań sprzecznych z dobrze pojętym bezpieczeństwem narodowym;
- (2) Informacje o popełnieniu jakiegokolwiek aktu sabotażu, szpiegostwa, zdrady lub podburzaniu lub próbach popełnienia takich czynów lub o spiskowaniu z kimś lub zachęcaniu go do aktów sabotażu, szpiegostwa, zdrady lub podburzania.
- (3) Nawiązaniu lub podtrzymywaniu przyjaznych związków z sabotarzystą, szpiegiem, zdrajcą, anarchista lub rewolucjonista lub obcym agentem lub przedstawicielem obcego państwa ktrego interesy mogą być wrogie wobec interesów USA lub z jakąkolwiek osobą, która zachęca do użycia siły lub przemocy dla obalenia rządu USA lub zmiany formy rządów w USA za pomocą metod niekonstytucyjnych.
- (4) Zachęcanie do użycia siły lub przemocy dla obalenia rządu USA lub zmiany ustroju metodami antykonstytucyjnymi.
- (5) Świadome członkostwo ..w organizacjach krajowych i obcych...mających na celu obalenie rządu USA..
- (6) Świadome ujawnianie tajemnic...
- (7) Takie wypełnianie swych obowiązków (lub usiłowanie) aby służyć interesom obcergo kraju...
- (8) Odmowa składania zeznań przed komisja kongresową nma tenmat własnej niełijalności lub innych przewinień z powołaniem się na konstytucyjne prawo do nie oskrażania samego siebie.

(a)

(b)

(c)

(d) FBI zostanie natychmiast powiadomione o każdym dochodzeniu prowadzonym przez każdą agencję lub departament które powzięły wiadomość wskazującą na to, że dana osoba jest narażona na szantaż, przymys lub zastraszenie.....FBI przeprowadzi w tej sprawie pełne dochodzenie.

Art.9 (a) Office of Personnel Managemnt stworzy i będzie utrzymywało kartotekę wszystkich osób, w stosunku do których prowadzono dochodzenie sprawdzające ....Kartoteka centralna stworzona zgodnie z rozporządzeniem nr. 9835 z 21 marca 1947 będzie włączona do wyżej wymienionej kartoteki. Kartoteka będzie zawierała nazwisko i imię każdej sprawdzanej osoby, wszystkie jej dane identyfikacyjne...

(b) Wszyscy zwierzchnicy departamentów i agencji będą niezwłocznie przekazywali do kartoteki dane niezbędne dla uzupełnienia jej...